

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Deres ref.
19/6383-2

Vår ref.
20/1149 - PHV

Dato
25.05.2020

Høring - Forslag til endringer i gjennomføring- og byggesakdelen av plan- og bygningsloven - Regler om håndtering av overvann

Vi viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets brev 02.03.2020 med vedlegg.

Justis- og beredskapsdepartementet har følgende merknader:

I forslaget til nytt § 16-5 femte ledd i plan- og bygningsloven heter det at når det er gitt pålegg etter § 28-9, «kan grunneier eller fester med samtykke fra kommunestyret foreta ekspropriasjon til dette formål». I merknadene til bestemmelsen heter det at etter forslaget til ny § 28-9 «kan grunneier eller fester pålegges å sikre og opparbeide forsvarlig avrenning». Forslaget til § 28-9 gir imidlertid ikke noen direkte hjemmel til å gi pålegg. Etter fjerde punktum her skal kommunen kunne «stille vilkår om håndtering av overvann» for å gi tillatelse til et søknadspliktig tiltak.

Dersom det er meningen å gi en ekspropriasjonshjemmel for å oppfylle slike vilkår, bør forslaget endres. Ordlyden i det nye § 16-5 femte ledd bør samsvare med § 28-9, og det bør gå tydelig fram av § 28-9 hva slags pålegg som skal kunne gis.

Dersom meningen er å gi en hjemmel for også å kunne gi pålegg om håndtering av overvann på en eiendom som ikke er bebygd (og som derfor ikke omfattes av forslaget til ny § 31-9), og som det heller ikke er søkt om tillatelse til å foreta tiltak på, må det gis en uttrykkelig hjemmel for slikt pålegg.

På side 33 til 34 i høringsnotatet tar Kommunal- og moderniseringsdepartementet opp spørsmålet om det skal tas inn en bestemmelse i plan- og bygningsloven § 28-3 om at

eieren av en skadevoldende eiendom skal dekke «de lavere kostnadene» for tiltak på skadelidtes eiendom, i stedet for å gjennomføre tiltak på sin egen eiendom. Det er uklart for oss hva som er ment med «de lavere kostnadene», men vi antar at en slik løsning kan være aktuell der grunnforholdene gjør det vanskelig å etablere tilstrekkelige tiltak på den skadevoldende eiendommen. Det kan for eksempel tenkes at det blir svært praktisk vanskelig eller svært dyrt å holde overvann helt borte fra naboeiendommen, men at relativt enkle tiltak kan medføre at vannet ledes bort fra bygninger og andre installasjoner på eiendommen, samtidig som tiltaket heller ikke hindrer annen bruk av eiendommen.

I merknadene til forslaget til ny § 31-9 i plan- og bygningsloven heter det at etter første ledd kan kommunen «stille vilkår om bedre infiltrasjon eller andre arbeider for lokal håndtering på tomten», og at tiltakene som kan pålegges, «tilsvarer etter departementets forslag de samme kravene som kan stilles til nye tiltak, jf. forslaget til ny § 28-9.» Etter ordlyden skal kommunen kunne «gi pålegg» vedrørende håndtering av overvann, så merknadene er noe misvisende her.

Uttalelsen er ellers noe uklar. Tiltakene det etter forslaget kan gis pålegg om, er de samme som er regulert i forslaget til § 28-9 første og andre punktum. Utsagnet om hvilke krav som «kan» stilles etter § 28-9, kan imidlertid tilsi at hjemmelen til å stille vilkår etter § 28-9 fjerde punktum og hjemmelen til å gi pålegg etter forslaget til § 31-9 første ledd må tolkes i lys av hverandre. Vi går ut fra at det ikke er meningen at forholdsmessighetsbegrensningen i forslaget til § 31-9 første ledd andre punktum også skal gjelde for hvilke vilkår som skal kunne stilles etter § 28-9 fjerde punktum. Dette bør i så fall komme tydelig til uttrykk.

Det bør således vurderes om forholdet mellom § 28-9 fjerde punktum og § 31-9 første ledd skal klargjøres noe mer i proposisjonen.

Flere steder i høringsnotatet er det lagt til grunn at kravene som kan stilles, skal sikre håndtering av slike mengder overvann som skyldes nedbør med 200 års gjentagelsesintervall, se f. eks. side 21-22 og nederst på side 43. Vi forstår det slik at KMD forutsetter at denne grensen skal legges til grunn for kommuneplanene. Det bør vurderes om det skal sies noe mer uttrykkelig om dette i lovteksten.

Forholdet til Grunnloven er ikke omtalt i høringsnotatet. Det kan i forbindelse med vilkår etter § 28-9 og pålegg etter 31-9 tenkes å oppstå spørsmål om de kommer i konflikt med Grunnloven § 97 eller analogislutninger fra Grunnloven § 105. Det kan derfor være grunn til å nevne forholdet til Grunnloven i proposisjonen.

Med hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Per Hvattum
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur